

ЦИЈЕНА:
За Црну Гору на годину 8 перпера, на по године 4 перпера.
За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 перпера, на по године 6 перпера.
За све остале земље годишње 20 франка у злату, на по године 10 франка у злату.
Прешлаша се прима с моу годишњим и полугодишњим роковима и Долаже у накријед.
Поједини број 20 пара за Црну Гору, — за Иностранство 25 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Le GLAS TZRNOGORTZA, Journal Officiel, paraissant régulièrement chaque samedi et suivant les exigences du service. On s'abonne aux bureaux du journal GLAS TZRNOGORTZA, Cettigné, Monténégro.

L'abonnement pour le pays 8; pour l'Autriche-Hongrie 12 Perpers; pour tous les autres pays 20 francs par an. La publicité est reçue aux bureaux du journal et dans toutes les agences de publicité.

Претплата се шаље само Администрацији „Глас Црногорца“ на Цетиње.
Дописи се шаљу Уредништву — Рукописи се не враћају.
Огласи се шаљу Администрацији и наплаћују се: за сваку ријеч или број до пет цифара из петит слова по 4 пара, гармонд слова 6 пара; цитеро слова 8 пара — за први пут, а за сваки даљи пут у пола од горње цијене. Најмањи оглас наплаћује се 1 перпер. — Осим напријед чнашене цијене од ријечи, наплаћује се по закону о таксама још по 50 пара за свако поједино оглашавање.

Власник: Државна Штампарија.

Излази суботом

Одговорни уредник: Вољно Милићевић

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ
НИКОЛА I

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Послова постављамо:

за писара Капетанства Беранског Радосава Јоксимовића, досадашњег писара Капетанства Рожајског, и за писара Капетанства Рожајског Ивана Чукића досадашњег писара Капетанства Беранског, оба по службеној потреби, а са досадашњим им рангом и платом.

Цетиње, 28. маја 1915. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Послова,
Саво П. Вулетич с. р.

И поред објашњења, која сам давао судовима о смислу и примјени појединих одредаба Уредбе о управним, судским и финансијским властима у новоослобођеним областима, неки од судова, који се по Уредби имају управљати, не схваћају правилно неке њене одредбе.

С тога, а на основу чл. 56. исте Уредбе, дајем ова

УПУТСТВА

1) Прописима чл. 34. и 43. Уредбе о управним, судским и финансијским властима у новоослобођеним областима дата је важност и за нове области свима законима и уредбама, који су на снази у старим крајевима Црне Горе, у колико није што друкчије речено поменутом уредбом за новоослобођене области.

Према овоме, гдје год уредба одступа од прописа позитивних закона, значи, да су односни законски прописи Уредбом у толико измијењени.

2) Чл. 24. Уредбе учињено је одступање од §. 20. зак. о пост. суд. у крив. дјелима, те су капетанске власти дужне истраживати преступе и злочине, и по извршеном истраживању спроводити кривце обласном суду на суђење.

Исљедне функције капетанске власти трају, док та власт подигне тужбу из §. 156. зак. о крив. суд. пост.

Овим се чланом Уредбе одступило од прописа кривичног поступка и то поглавито из разлога: што су територије обласних судова у новим крајевима велике, па би обласни судови били у немогућности да, према своме саставу и комуникационим средствима, проведу на вријеме и како треба истрагу по злочинима и преступима; — и што је добар дио судских послова, из компетенције капетанских судова, пренесен на сеоске општинске судове (чл. 47. Уредбе).

За општинско варошке управе, и ако то уредбом није изрично казано, важи такође у свему чл. 24. Уредбе из ових разлога:

Радећи по чл. 24. Уредбе, капетанска власт се јавља не као суд већ као управна, боље полицијска, власт. Ово се види из тога, што се чл. 24. налази у одјелку уредбе „надлежност управних власти“, и што уредба капетанске, односно општинско варошке власти, кад врше судске функције, изрично назива судом (в. чл. 39, 47, 48, 49, 50. Уредбе). Значи да је извиђање злочина и престапа повјерено *капетанској власти као полицијској*, а како капетанску власт, као полицијску, замјењује у варошима општинска управа (чл. 32. Уредбе), то је ова и дужна и овлашћена поступати по наређењу чл. 24. Капетанске власти у новим крајевима, и ако имају у неколико проширену надлежност, одговарају племенским капетанима у старим крајевима Црне Горе. §-ом 20. закона о крив. суд. пост., изједначене су, у погледу истраживања злочина и престапа, функције племенског капетана и председника варошке општине, а пошто Уредба (чл. 32.) не поставља разлике у надлежности капетанских власти и општинско варошких управа, зашто би се та разлика чинила баш код извиђања злочина и престапа, кад се из Уредбе и из позитивних закона види стална тежња, да се те власти, што је више могуће, изједначе у њиховој стварној надлежности.

Поред овога и за општинско варошке управе важи онај исти разлог, који је одлучно, да се капетанским властима

предаде истраживање злочина и престапа, — велика удаљеност од сједишта обласног суда појединих вароши и варошица, јер у новим крајевима од 9 вароши и варошица (чл. 16. Уредбе) само у двије варошима постоје обласни судови.

Ну, и ако за ове двије вароши не постоји поменути разлог о удаљености, омет и у њима општинске управе морају поступати по чл. 24. Уредбе, пошто ова не прави у том погледу никаквог изузетка, а нема ни потребе да се тај изузетак учини редовним путем — мијењањем Уредбе.

3) Капетанске власти односно општинско варошке управе, истражујући злочине и преступе, имају се у свему придржавати прописа закона о крив. суд. пост., у колико то није уредбом измијењено.

4) Пошто поменути власти и управе замјењују, при истраживању злочина и престапа, истражни одбор, то се противу њихових рјешења има права жалбе на оне судске инстанције, којима се жалба може подносити (противу рјешења истражног одбора).

5) Надлежност капетанских судова по кривичним дјелима сведена је искључиво на другостепено рјешевање по оним дјелима, за чије су првостепено извиђање и суђење надлежни сеоски општински судови (чл. 47. тач. 4. и 5. и чл. 48. Уредбе), те је тиме измијењен § 2. тач. 1. и 2. зак. о крив. суд. пост.

Како за општинско варошке судове, у погледу надлежности по кривичним дјелима није ништа измијењено, то за њих у свему важи § 2. зак. о крив. суд. пост., јер иначе не би било власти која би могла, било по закону било по Уредби, извиђати и судити односна кривична дјела. Будући у варошима нема у опште нижег судског надлежства од општинско варошког суда, па дакле ни таквог које би према општинско варошком суду стајало као општински сеоски суд према капетанском суду.

6.) Надлежност капетанских судова као другостепених по имовинским споровима одређена је чланом 48. и чл. 47. тач. 1., 2. и 3. Уредбе а као првостепених чл. 49.

Општинско варошки судови, из истих разлога наведених под 5) извиђају и суде у првом степену поред спорова за које су надлежни по чл. 49. Уредбе још и све имовинске спорове за које је одређена њихова надлежност чланом 5. и 6. закона о грађанској судској надлежности (чл. 25. тач. 1. закона о уређењу варошких општина).

Наређујем судовима, да се ових упутстава, као обавезних, придржавају.

Број 1639.

Цетиње, 23. маја 1915. г.

Министар Правде,
Љуб. А. Бакић,

ОБЈАВА

Државно Главно Рачуноводство овим објављује да је, Господин Министар Финансија и Грађевина, на основу вербалне ноте посланства Краљевине Србије од 25. маја т. г. број 410, у вези с актом Краљевског Црногорског Министарства Иностранних Послова од 26. маја т. г. број 1186. одобрено; да се нове новчанице Краљевско Српске Привилеговане Народне Банке од 50. динара у сребру пуштене у саобраћај од 25. марта т. г. а са датумом од 1. августа 1914. г. могу примати као пуноважне на свим приватним и државним благајницама у одговарајућој нашој валути од *цераера* 45. —

Д. Р. Б. 4483. Из Канцеларије Држ. Гл. Рачуноводства. На Цетињу 28. маја 1915. године.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Цетиње, 30. маја.

Од неколико дана наша се јавност налази под немилим утиском вијести о отвореном непријатељском држању једног дијела Арбанаса према нашој земљи. Нама се са те стране праве озбиљне и тешке сметње употреби и искоришћавању суверених права наше државе. На транспортне са храном за црногорску војску и народ нападају наоружане руље Арбанаса у пристаништу Ме-

дове, па и у самој Бојани. Учињена нам је велика штета. Нама је на тај начин стављена препрека да се користимо путем, који нам је гарантован потписима свијех Великих Сила. Акти непријатељства и рушења неутралности Арбаније у овоме рату често су предузимани с арбанашке стране у очигледној намјери, да будемо ометени у вршењу своје тешке али узвишене дужности у овим великим историјским данима. Ни дуготрајно стрпљење, које према свему томе показиваху у пуној мјери и наши мјеродавни фактори и наш народ, ни до сада предузимани мирни кораци нијесу донијели жељени резултат. Потоњих дана пљачка црногорских транспората, извршена у самој Бојани од стране наоружаних Арбанаса, превршила је све обзире сусједске исправности према Црној Гори и ставила нас је у нежељени положај према Арбанији, за чије се оснивање добрим дијелом дугује и племенитој крви нашега народа. Поврх свега тога дошао је један нови немили догађај. Преко три хиљаде наоружаних Арбанаса, које предводе и аустријски официри, ономад су напали на наше земљиште код Ђаковице. Ми смо имали људских жртава. С једне стране сметање довожења хране путем, који нам је зајемчен једним међународним уговором, с друге стране оружани напади на само наше земљиште — то су такви акти непријатељства, које ми нијесмо дужни трпјети ни у редовним приликама, камо ли у садањим. Ми морамо створити мир и поредак у нашем арбанашком сусједству, јер из анархије, која тамо непрестано влада, трпимо велику штету, а преко нас и ствар правде и слободе, за коју се боримо.

ТЕЛЕГРАМИ

Крагујевац, 14. маја. Дванаестог маја наша артиљерија својим тачним и брзим дјејством разјурила је један непријатељски батаљон који се утврђивао сјевероистоочно од Купинова, и један коњички вод и неколико артиљеријских запрега које су се ту затекле.

Истог дана наша артиљерија код Добре са неколико метака разјурила је једно непријатељско пјешадијско одјељење, које је из прикривеног заклона отворило ватру против наших стражара.

Најзад, тог истог дана, непријатељ је са једним моторним чамцем и десет обичних чамаца покушао да се искрца на острво Чакљани. Наша га је посада успјела да одбаци непретрпивиши никакве губитке.

Петроград, 17. маја. Гигантским непријатељевим напорима посљедњих дана био је циљ да опколи Пшемисл. Огорчене борбе су претиле у јутру 7 маја и идућа четри дана непријатељ је био прионуо да промијени свој офанзивни фронт са сјеверо-истока на југо-исток. Између Сјењаве и Јарослава непријатељ је намјестио 15 мостова. Приликом промјене фронта цијеле непријатељеве масе, више трупних елемената је било пребачено и отуда се дало претпоставити да су Нијемци отпочели повлачење тога јутра. 11 маја је генерал Макензен

понова извршио јуриш са својим армијама на наше положаје између ријека Љубачевко и Сана, и на лијевој обали Сана ка Радимну и Дрогочеву. На простору од 25 врста неколико стотина хиљада пјешака бацило се на наше ровове, потпомогнути са хиљаду топова разнога калибра и добро снабдјевени муницијом. Трудећи се да опколи Пшемисл, генерал Макензен је поновио свој маневар из мјесеца новембра пред Лођом, када је његова војска пробила наш фронт код Стрикова, и покушао је одмах да нас опколи својим лијеvim крилом.

Тај маневар је био истовјетан с ранијим, али се ипак изводио у много већој размјери, и то не усамљеним корпусима него читавим армијама, чији су покрети били спорији због огромних маса уведених у акцију. Још маневар генерала Макензена није био ни довршен, када су многи његови пјешачки корпуси већ изгубили четвртину својих ефektива. Војска, која је имала да опколи Пшемисл са јужне стране, десеткована је код Гусакова при својим покушајима да по сваку цијену пробије наш фронт, а портартурски херој, генерал Ирманов, уништио је гарнизон остављен иза Макензена, заузео Сјењаву, и задобио између осталог ратног залијена сву стоку одређену за исхрану непријатељевих трупа код Пшемисла. И поред непријатељевих губитака, који су од 11. маја износили више стотина хиљада људи, и поред осталих повољних симптома још је прерано говорити о резултату те битке, не обичне по својој интензивности. Од интереса је констатовати, да су према званичним аустро-њемачким коминикеима три наша кавкауска корпуса, који су сада освојили Сјењаву и задобили 14 топова и 7000 заробљеника, били потпуно уништени још априла мјесеца на Вислоку, те према томе нијесу требали више ни постојати.

Петроград, 17. маја. Из извјештаја страних листова о борбама на линији Горлиц Дунајец, види се да је непријатељ противу наша два корпуса, последије извјесног затишја, био послао око 1500 топова, од којих је већи дио био састављен из средњег, тешког калибра и топова од 42 см. За вријеме бомбардовања које је трајало четири часа, када је артиљеријска ватра била необично жестока пред напад, непријатељ је избацио 700.000 зрна. За транспорт толике количине пројектила потребно је 1000 вагона. Толика количина зрна представља два пута више но што је потребно за једну прописну опсаду од шест мјесеци какве велике добро снабдјевене тврђаве. Непријатељ је спремио и других 700.000 зрна за развиће своје офанзиве, и око 27. априла, када се први пут осјетило попуштање у офанзиви генерала Макензена та је количина већ била знатно начета. У опште, непријатељ је нападајући на наше положаје бацисао 10 зрна средњег калибра од просјечно 20 пуда противу свакога од наших стријелаца на простору од корак и по. Напредовање генерала Макензена од Горлице преко Јарослава ка Накју сјеверно од Пшемисла било је могуће само

тако, што је сваки наш батаљон примио око 10.000 зрна у сразмјерно врло кратком времену. И не говорећи о великим губитцима, жестока непријатељска ватра контузвала је или упропастила слух свима онима који су били у сфери акције непријатељеве артиљерије. Отуда је очевидно да ма како многобројне биле фабрике, производња зрна не може подмирити толико трошење (200.000 зрна на сат). Нијемци су исцрпили магацине у Кракову, и у више других утврђења. Непријатељска пјешадија коју је потпомагала таква једна артиљерија, ускоро ће имати да се бори под врло тешким погодбама. Војници које смо заробили изјављују да наши шрапнели и ако праве мање шума ипак за то причињавају непријатељу огромне губитке у мртвим и рањенима. Чете њемачке пјешадије за кратко вријеме напада губиле су по 150 људи.

Петроград, 18. маја. — Званичан коминике: У области Шавли Нијемци се и даље одупиру нашој офанзиви и управљају на наше трупе жестоку ватру. Борбе у тој области настављају се при свем том у нашу корист.

На фронту између Пилице и горње Висле заробили смо од 29 априла до 11 маја 209 официра и 8617 војника.

У Галицији, борбе на Сану развијају се такође у нашу корист. Наше су трупе, настављајући успјешно своју офанзиву, прешле ријеку Лубачевку ноћу између 16 и 17 маја, и заузеле село Монастерц, наннијевши велике губитке непријатељу. Непријатељева офанзива са фронта Јарослав — Радимино у источном правцу задржана је нашом ватром.

Сви непријатељеви напади с оне стране Дњестра од 16 маја на фронту Задеревач—Болешов—Јаворов одбијени су са великим губитцима по непријатеља. Пошто су одбиле те нападе, наше су трупе прешле у офанзиву ноћу између 16 и 17 маја и постигле су велики успјех. На томе фронту смо задобили преко 7000 заробљеника и скоро 30 митраљеза.

Непријатељ је почео у нeredу да се повлачи.

17 маја није дошло ни до каквих важнијих промјена на осталим секторима нашега фронта.

Стање на бојиштима

Нишки „Гласник“ пише:

Гигантска борба која је вођена на руском фронту, са великом огорченошћу нарочито око Пшемисла, завршена је потпуним поразом аустро-њемачких армија.

Њемачки генерал Макензен, који је мислио да ће са 1.200.000 војника, — толико је било под његовом непосредном командом, — моћи да освоји Пшемисл и заузети у исти мах Лавову и Варшави, пропао је потпуно.

Огромна армија генерала Макензена потпуно је разбијена и она се сада повлачи у паничном бјегству, остављајући велики број заробљеника и богати ратни плијен.

Према посљедњим извјештајима, борба која је посљедњих дана вођена на цијелом руском фронту, спада међу највеће и најкрвавије борбе које је забиљежила историја.

На обје стране учествовало је преко 3.000.000 војника, преко 2500 топова, неколико хиљада митраљеза, а испалено је преко једне милијарде, које топовских, које пушчаних метака.

Да би се схватио прави значај ове велике борбе треба погледати на мапу и видјети колики је руски фронт.

Од Тилзита, поред Ломже, Ивангорода, Тарнова, Пшемисла, Стрије,

па на Карпате до Черновица — било је распоређено 3.500.000 руских војника.

Послије повлачења са Карпата и огорчених борба у самој Галицији, знатан дио руске војске био је више концентрисан на југ према Черновици и Буковини.

Користећи се разгранатом жељезничком мрежом, Нијемци су повукли своје трупе са сјевера, које су оперисале против Варшаве, и у моменту док су Руси напредовали у Буковини, генерал Макензен бацао се свом силом на руски фронт између Пшемисла и Тарнова. И док је једна њемачка армија преко Јарослава опкољавала Пшемисл, друга армија је покушала да опколи Пшемисл од стране Лавова. Нијемци нијесу гледали на жртве. Једнога дана оставили су само на бојноме пољу преко 60.000 војника и за три дана испалили су толико метака колико је потребно да се једна од најјачих тврђава бомбардује за шест мјесеци опсаде.

Нијемци су хтели побједу по сваку цијену, макар и Пирову побједу. Али нијесу могли извојевати.

Руска војска концентрисала се око Пшемисла много брже него што су то Нијемци могли мислити и одбила је и разбила снажан њемачки напад, тако да је мучно да ће се армија генерала Макензена икада више моћи да прикупи у снажну цјелину.

„Битољске Новине“ доносе ове телеграфске извјештаје од свог дописника из Струге:

Струга, 16. маја. Борба која се већ 24 сата води између нападача, Арнаута и наших пограничних трупа на караулама између Св. Наума и Подградаца завршена је на тај начин, што су наше трупе заузеле Подградац и све околне узгове — да би се једном за увијек спријечио поновни напад аустројских плаћеника.

Уз пограничне страже борбу је прихватила и наша војска, која је наставила да гони непријатеља и врши то успјешно.

Мирно становништво, хришћанско и муслиманско ванредно лијепо дочекује нашу војску и предаје оружје. Наши су ушли у Подградац дочекани најодушевљеније. Нападаци су побјегли у правцу Мокре Планине.

Струга, 17. маја. Пошто су наше трупе заузеле Подградац, — офанзива је продужена у правцу Мокре Планине, која је синоћ заузета у свима доминирајућим тачкама. Јутрос је настављена офанзива у свима правцима. Заузето је село Пренс и даље од Ђукуса као и дебарски пут, који води од Струге за Дебар, са цијелом дебарском Малесијом.

Офансиви је циљ да гони нападаче Арнауте, који се повлаче пред нашим побједоносним трупима.

Становништво са највећим одушевљењем дочекује наше трупе, и предаје драговољно оружје онима, који су дошли да у овој анархији успоставе ред и мир.

У нишком „Гласнику“ налазимо ове извјештаје о италијанским операцијама:

Солун, 19. маја. Између Италијана и Аустројанаца воде се огорчене борбе.

Колико су биле огорчене аустро-њемачко-италијанске борбе види се по томе што Италијани јављају да је на бојишту пало преко 12.000 војника, а аустројски извјештаји свде ову цифру само на 10.000.

Италијани су до сада заробили 6.000 аустројских војника. Аустројанци, управо Баварци, заробили су свега неколико Италијана, али то ипак ништа не смета Аустројанцима да објављују како су заробили мно-

го хиљада Италијана и како ће са великом помпом бити доведени у Беч.

У свима мјестима Далмације и у Истри проглашено је ратно стање и та су мјеста означена као ратна зона.

Хапшење Срба и т. зв. Талијанска врши се у масама.

На аустро-италијанској граници налазе се са аустројске стране велика војника поријеклом Србо-Хрвата из Монархије. Они су се показали као „неповјерљив елемент“ и с тога их је аустројски генералштаб сада размјестио на италијанском фронту, рачунајући да ће се они са највећим одушевљењем борити против Талијана.

Од заробљених аустројских војника у Италији 40 од сто су поријеклом Србо-Хрвати.

Солун, 20. маја. У рејону Трента и Трентина се води огромна битка. Италијанска пјешадија је заузела важне тачке у правцу линије Горица — Трст.

Италијанска артиљерија је разрушила важно утврђење Лузерн, које је било приморано да истакне бијелу заставу. Посада се сва предала. Тврђава Белведере је почела сипати паклену ватру на италијанске трупе које су нападале. Аустројска ватра је остала без резултата. Италијанска артиљерија је разрушила утврђење Чино—Везени, а потом је пјешадија заузела село Везени.

Осим тога, италијанска војска је заузела и варошицу Чима Капето и долину око ове варошице.

Због заузећа Градишке краљ је упутио војци дивну заповијест којом честита на успјеху и поноси се што је вођ такве армије.

Артиљеријска ватра се продужује код Топале и Асго. Италијанска војска је заузела варош Градо. Становништво усхићено дочекује Италијане.

Италијански аероплани бомбардују линију Трст—Набресина, наносећи непријатељу велике штете.

Књижевност

„Дело“. Изашла је свеска од 15. маја „Дело“, листа за науку, књижевност и друштвени живот, са овом одабраном садржином:

Индивидуализам и егитизам, од Л. М. Мисли: О хришћанству и новој религији, од Свет. Стефановића. *Странац*, приповијетка Л. Андрејева. *Слика Београда из времена великих турских ратова*, од Т. Стефановића Вилоског. *Проблем јужног Словенства*, од Миљивоја Павловића. *Руска политика на истоку и бугарска шизма*. Написао Кнез Григорије Трубецкој. *Књижевни преглед*: Dr. J. Naller, Der Ursprung des Weltkrieges. Реферат од Ст. Станојевића. *A Vorpe, L' Albanie et Napoléon (1797—1814)*. Реферат од Л. М. *Политички преглед*: Привредно-прометни положај јадранског приморја према сусједним земљама. Од Б. Милојевића. *Биљешке*.

Породицама изгинулих официра. Уредништво је примило овај апел:

Да би се сачувала трајна успомена на славна имена свију изгинулих официра активних и резервних из обадвије српске краљевине, Србије и Црне Горе, а у сва четири досадања рата: српско-турском, српско-бугарском, српско-арнаутском и српско-аустројском, примио сам се тешке али деликатне дужности: да спремим за штампу дјело које ће се звати „*Јуначки Поменик*“.

У ово дјело ућиће биографије са фотографијама свију изгинулих официра. Међу ове се убрајају и сви они официри који су ранијих година изгинули у Македонији за вријеме четничке акције, затим сви помрли официри активни и резервни за вријеме рата, сви помрли и изгинули питомци Војне Академије и сви изгинули ђаци подофицири.

Да бих у овоме тешком послу успио, најљепше молим породице и пријатеље изгинулих да ми у овом послу помогну тиме, што ће дати ове податке:

- 1) послати ми што прије фотографије изгинулих, по могућности посљедње које имају;
- 2) дан, годину и мјесто покојниковог рођења;
- 3) име и презиме покојникових родитеља;

4) шта је погинули учио (свршио) и гдје; да ли је био на страни, колико и у којој држави, и који је страни језик знао;

5) да ли је био рањен у ком од првих ратова, и ако јесте, кад и у којој борби;

6) је ли погинули био жењен, и колико је дјеце оставио послије погибије;

7) са којим је чином у рат ушао, са којим је чином из првих ратова изашао, у коме је чину погинуо; која је одличја имао и које је одличје у коме рату добио;

8) у којима је пуковима погинули служио; да ли је погинули био са службом при Двору, када и колико времена;

9) тачно назначити занимање сваког резервног официра у грађанству, и

10) колико је више могуће података о покојниковој погибији; дан, мјесто и борбу у којој је погинуо или од рана умро; мјесто гдје је привремено сахрањен или доцније пренесен и у којој је години живота погинуо.

Овим путем стављам до знања свима људима од пера, а нарочито оним који међу изгинулим и помрлим официрима имају добрих и интимних другова, да и сами могу написати њихове биографије и послати ми их за ово дјело. Биографије могу бити и опширније, али само тачне, јер ће свака биографија бити потписана именом писца.

Ја се с правом надам да ће се фамилије и пријатељи изгинулих витезова одазвати овој мојој молби, те да се сви заједнички одужимо светим и славним сјенима наших најбољих синова.

„*Јуначки Поменик*“ биће дјело које ће доцнији српски нараштаји отварати са највећим страхопоштовањем, јер ће се на његовим страницама сусретати са јуначким ликовима својих предака, који за три године три царства побједише и на три мора хатове појише.

Што се тиче материјалне стране, овоме дјелу излазак је потпуно обезбијеђен. Цијена и величина књиге одредиће се тек послије потпуно прикупљеног градива за цијело дјело. Послате ми фотографије биће строго сачуване и сопственицима послије употребе враћене.

Све потребне податке треба одмах слати на ову адресу: Милутину Т. Томићу, Ницу од Ровина, новинару — Врњци.

Снага Италије и Аустрије на мору

— Упоредни преглед —

Није без интереса имати слику јачине италијанске флоте у поређењу са сушарничком аустријском флотом у Јадранском Мору.

Ево таблице из које се виде главни елементи овог поређења на дан 1. јула 1915 год.

И Т А Л И Ј А

Природа лађа	саграђено	у грађењу
Дреднота	3	7
Супердреднота	8	—
Обалске лађе	—	—
Оклопне крстарице	9	—
Заштитне крстарице	9	2
Контраториљери	30	18
Подморски бродови	19	8
Торпиљери	68	2
Укупно	149	37

А У С Т Р О У Г А Р С К А

Природа лађа	саграђено	у грађењу
Дреднота	3	1
Супердреднота	6	—
Обалске лађе	6	—
Оклопне крстарице	2	—
Заштитне крстарице	5	5
Контраториљери	18	—
Подморски бродови	6	6
Торпиљери	39	24
Свега	85	36

Дакле Италија има 149 бродова саграђених са 285.000 тона, док Аустрија 85 са 221.000 тона; у грађењу до 1 јула 1915 год. Италија има 37 бродова са 207.000 тона, а Аустрија 36 са 32.000 тона.

Надмоћност је дакле сасвим на страни Италије. Ако узмемо у обзир само велике убојне бродове, италијански дредноти у служби имају по 22.000 тона изузев „Данте Алигиери“, који има 19.000 тона. Сви су наоружани са по 13 топова од 30, сантиметара, постављених у пет покретних купола: двије на горњем спрату и двије на доњем.

Врло је вјероватно да су од почетка рата спуштена у воду 3 нова дреднота, у ком би случају Италија имала 6 великих убојних бродова потпуно модерних. Истина калибар топова је свега 30 сантиметара, али и аустројски немају више.

Дредноти аустријске флоте имају по 20.300 тона, а топова има сваки по 12 од 30 сантиметара. Дакле имају мању моћ од италијанских; осим тога имају и мању брзину од посљедних италијанских оклопњаца.

Дакле ако би аустројски дреднот Сент-Иштван био готов за борбу, што је сумњиво, Италија има данас у бојном фронту 6 модерних оклопњаца (дреднота) према аустројских 4; 8 пређашњих оклопњаца

(супердреднота) према аустројских 6; што се тиче размере мање убојних јединица сразмјера је иста. Ван сваке је дакле сумње, да италијанска морина има неоспорну надмоћност над аустројском.

Персонал италијанске флоте достиже 40.000 људи, док персонал аустројске флоте износи 23.000 људи.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетињски Одбор за пребјегле породице из Аустро-Угарске на својој седници од 27. маја тек. г. ријешило је, да се новчана потпора у укупном износу од *џерј.* 9.770 издаде на 303 породице са 1.743 члана, подијелена у три групе.

Сва лица из групе I. добивају по перп. 6; из групе II. по перп. 5; а из групе III. по перп. 3.

Групу I. сачињавају пребјегле породице, које се налазе у капетанијама: Граховско; и Рудинско; у првој са 853, а другој са 470 особа; на сваку по перп. 6 = *џерј.* 7.938.

Групу II. сачињавају породице из капетанија: Његушко-Геклијске, Чевске, Пјешчавачке, Цуцке, Љуботињске, Команске; општине вар. Ријеке, Слича и Будве са 66 породица, особа 286, свака по перпера 5 = *џерј.* 1.430.

Групу III. сачињавају пребјегле породице, настањене на Цетињу, свега њих 29 са 134 особе по перпера 3 свакој — укупно *џерј.* 402.

Новац ће по капетанијама и општинама према списковима раздијелити нарочити одбор, који ће сачињавати: племенски капетан, свештеник, учитељ и главни кмет. По капетанијама, а предсједник општине са још два одборника по варошким општинама.

Примјер патриотизма. Приликом купљења потоње реквизиције живога за тајин војсци, а с обзиром да су је сељаци капетанија области Никшићске већ неколико пута дали и тиме увелико исцрпљени, 45 грађана вароши Никшића купили су својевољно 3608 кила меса и тим потпомогли извршење реквизиције у дотичној капетанији требјешкој.

Овај лијепи примјер варошана никшићских нека послужи за углед и другима. Они су у овима случајевима хуманим и патриотским дали и до сада толико лијепих примјера, да заслужују најљепше признање. — Поменути су грађани следећи:

Ђурица Ђуричић, Мато Чопић, Милош Богмилевић, војв. Ђуро Церковић, Милош Шобајић, Бекица Шобајић, Лука Драшковић, Алекса Радовић, Ристо Самарџић, Раде Јокановић, Крсто Каваја, Јевро Марковић, Јово Голијанин, Драго Голијанин, Спасоје Вујовић, Косто Новаковић, Зеф Ђуше, Кољ Дуљи, С. Бешлић, Јевто Драшковић, Ђоко Мијушковић, Ристо Даниловић, Медо Реџић, Андро Весковић, Мило Томашевић, Митро Поповић, Саво Чокорило, Лесо Филотић, Дуљо Пепић, браћа Стринићи, Капан Лукачевић, браћа Ђурђевићи, Мурат Буразеровић, Хоца Реџен Спаић, Марко Котри, Шаџир Мехмед, Илија Поповић, Вељко Лучић, кап. Маго Катурић, Ђорђе Сушић, Смаг Гарчевић, Ристо Лажетић, Сока Видојевић, Данило Мрав и Шпиро Лаковић.

Главном Одбору за помагање породица пребјеглих у Ц. Гору у рату 1914-15 год. из Босне, Херцеговине и Боке Которске — у Никшићу, упутила су ова г. г. своје прилоге:

Пододбор у Колашину, џерј. 1445-51, преко кога су приложила ова г. г. из Колашина и липовске капетаније у перперима: по 200: Антоније браћа Марић, по 100: Јелка А. Марић, по 70: Милица М. Матановић, по 60: Ђорђе Станић (мјесто годишњег помена свом пок. оцу Васу), по 50: Вуксан Николић, Машан бр. Лисичић; по 40: Н. Н.; по 30: Др. Л. Красни, Цвего бр. Марић; по 27: Радоје Ракочевић, по 20: Вукашин Вукашиновић, Андрија Мрчарица, Јако Весковић, поп Нико Симоновић, Јевто Бошковић, Браћа Братовић; по 15: Мијат Реџић, Јеврем Драговић; по 14: Миливоје Бојић; по 10: Малин Радовић, Станко Вујовић, Милић Радевић, серд. Мујо Влаховић, Јагош Поповић, Вучега Милић, Лука Поповић, поп Станко Булатовић, Миџун Павићевић, Марко Савићевић, Божо Врбца, Богдан Шћепановић, Ђоко Меденица, Јово Добричанин, Васо Лисичић, Браћа Ивезић, Томо Вујачић, Миле Лазовић, Јован Ђокић, Ристо Ланковић, Мило Радичевић, Васо Ц. Марић; по 7: Станко Радовић; по 6: Милинко Мулевић, бриг. Драгиша Меденица; по 5: Никола Ракочевић, Анђа М. Меденица, Аница М. Радовић, Милица М. Радовић, Милуша Р. Радовић, кап. Неђељко Драшковић, Перко Вујачић, Мушо Ивановић, Јевто Јовановић, Ристо Николајевић, Милован Тошић, Радован Дрљевић, Арсо Милић, Ђуро Ракочевић, Милија Б. Влаховић, Павле Јанковић, Јово Вукоичић, Ристо Вујисић, Вуксан Драговић, Радован Раковић, Пуниша Милошевић, Јово Николић, Пава Ј. Бошковић, Павић Љешњак, Филип Новковић, Марко Ракегић, Ђукан Петровић, Иво Тацовић, М. бр. Дрекаловић, Никаш По-

повић; по 4: Нелад Рачић, Милош Радовић, Вељо Радовић, Грујо П. Ракочевић, Марко Раичанин; по 3: Јоле Ракочевић, Мијало Бошковић, Новаља Шћепановић, Станија Лазаревић, Филип Требјешанин, Томо А. Радовић, Михаило Ивановић; по 2: Милован Саичић, Јевто Савићевић, Микоња Булатовић, Радош Ракочевић, Милена В. Радовић, Зорка Ј. Радовић, Милан Меденица, Паун Ракочевић, Бојана П. Радовић, Вуле Максимовић, Мирко Драговић, Василиј Тодоровић, Миласав С. Вујисић, Мираш Тошковић, Мијушко Јовановић, Ђоко Шћепановић, Мико Симоновић, Пегар Машковић, Ђоле Кујовић, Дуња Машковић, Милица Рубежић, Милија Бојић, Илија Бојић, Радован Раичанин, Васо Гојковић, Панго Милошевић, Пуниша Илинчић, Милена Вуковић, Булица Лазаревић, Мираш Радовић, Илинка Перовић, Милена Перовић, Спасоје Ракочевић, Ружица Радовић, Милош Ракочевић, Ружица Ракочевић, Ристо Машковић, Радоња Ракочевић, Милуша Т. Ракочевић, Милена Т. Радовић, Видо Т. Шуковић; по 2-40: Граница Бојић; по 1-40: Стана М. Радовић; по 1-20: Мина Пулетић; по 1-08: Таја Новаковић, Иван Мирковић; по 1: Драго Меденица, Милован Ракочевић, Бушо Бошковић, Мира М. Радовић, Марија Ракочевић, Мара Ј. Ракочевић, Драгиша Ракочевић, Сава В. Јовановић, Бешура Мијомановић, Бојана Шуковић, Јован Симоновић, Радивоје Лакићевић, Маруша Ракочевић, Милица Ракочевић, Ружица Л. Ракочевић, Јела М. Јанкегић, Милица Гарић, Петрана Перовић, Милинко Обреновић, Шоро Дуљанин, Радун Драшковић, Видосава Обреновић, Милета Ракочевић, Марко Грандић, Смиљана Обреновић, Бојана Обреновић, Иконија Вујисић, Љубица Б. Ракочевић, Савка Шуковић, Милица Л. Шуковић, Милан Б. Шуковић, Секула М. Шуковић, Стана Г. Шуковић, Бранко Ракочевић, Станија Радовић, Пујо Илијић, Миладин Бојић, Анђа Поповић, Петрован Бошковић, Анђелија М. Бошковић, Божо М. Драговић, Милица М. Дожић, Спаса Поповић, Благоје Баошић, Јована С. Баошић, Пуниша Ракочевић, Велика Ђ. Ракочевић, Илинка Вујисић, Пуниша Поповић, Сава Тодоровић, Марија Драговић, Јелица Богдановић, Милена Ђурђић, Љубица Ђурђић, Мара Ј. Пековић, Савна Богдановић, Живко Тодоровић, Пуниша Ђурђић, Грубан Пековић, Нешко Тодоровић, Милан Бојић, Мишо Максимовић, Лазар Милошевић, Ђуро Јакшић, Никола Јанковић, Стана Б. Чогурић, Марија В. Поповић, Божо Грујић, Ђурђа П. Драговић, Плана Радовић, Јагош Грујић, Радуле Богдановић, Милена В. Кујовић, Илија М. Ђетковић, Благо Реџић, Мијојка Шуковић, Благо Шуковић, Стана Ђетковић, Петрана Ђетковић, Смиљана Ђетковић, Вукашин Ђетковић, Дуња Шуковић, Видосава Дожић, Мируша Јовановић, Стамена Тошковић, Радомир Машковић, Мушица Бојић, Јаков Рашчанин, Јаков Шћепановић, Јела Р. Бојић, Јована М. Влаховић, Милутин Путелић, Тиро Новаковић, Милева Перовић, Аница Лазаревић, Вулета Милић, Илинка Вуковић, Милица Бошковић, Сулумаја Новаковић, Јелица Булатовић, Јелица Радовић, Шуша Булатовић, Веруша Јанковић, Јована Браић, Маша Булатовић, Симоња Р. Бојовић, Видак Симоновић, Ђуро Илинчић, Драгоје Рашчанин, Лука Ракочевић, Јубо Павић; по 10: Вуксан Дедовић, Максим Топаловић, Миливоје Караџић, Димитрије Пекић, Васо Црногорац, Алекса Лучић, Ратко Ј. Јеличић; по 5: поп Лука Ђуровић, Петар Поповић, Љубо Церковић, Михаило Голубовић, Стеван Пекић, Новица Радуловић, Јован Вуковић, Момир Гломазић, Златана Ј. Милић, Милица Црногорац, Миодраг С. Лучић, Даница Ђ. Шћеповић, Драгиња Кусовац; по 2: Лука Ивановић.

Чиништво и грађанство варошице Шавника џерј. 186-05; а приложише ова г. г. у перперима: по 20: Филијала бр. Радовић; по 15: Стево Мартиновић, Љубо Павић; по 10: Вуксан Дедовић, Максим Топаловић, Миливоје Караџић, Димитрије Пекић, Васо Црногорац, Алекса Лучић, Ратко Ј. Јеличић; по 5: поп Лука Ђуровић, Петар Поповић, Љубо Церковић, Михаило Голубовић, Стеван Пекић, Новица Радуловић, Јован Вуковић, Момир Гломазић, Златана Ј. Милић, Милица Црногорац, Миодраг С. Лучић, Даница Ђ. Шћеповић, Драгиња Кусовац; по 2: Лука Ивановић.

Српски Одбор из Женеви, Швајцарска, 1200 лира т. 1. џерј. 1380.

До 11. маја 1915. год. стигло је Главном Одбору у свему џерјера 54.467-51.

Свима племеним дародавцима Главни Одбор најтоплије благодари.

Српски Одбор у Женеви, обавијештен о биједи бјегунаца у Црној Гори из Босне, Херцеговине и Боке Которске, упутио је проглас преко швајцарских новина — pour les réfugiés Serbes Bosniaques au Monténégro — и писма на француском, енглеском и њемачком језику на поједине приватне установе и личности, тражећи од Швајцарца и странаца у Швајцарској, помоћи у новцу и стварима.

До сад су стигли извјесни прилози у новцу и стварима.

Српски Одбор приредио је један концерт 6. маја у женовском курсалу уз пријатељско судјеловање најбољих онамошњих умјетника у корист пребјеглица у Црној Гори.

Српском су Одбору у Женеви: предсједник г. Милан А. Павловић трговац, благајник г. Аца Н. З. Поповић трговац, и секретар г. Стева Маринковић професор, сви из Биограда.

Главни Одбор и овим путем братски благодари Српском Одбору у Женеви на његовом патриотском раду у корист пребјеглица.

Одбор госпођа и госпођица с Цетиња, џерјера 15.000; г. Д. с Цетиња перп. 10.

Повјереник Одборов кај. Лука Станковић с Вира, џерј. 250, преко кога приложише у перперима: по 25: кап. Лука Станковић, Ристо Станић, Матија Кодели; по 20: Ајдар Ђечевић, Осман Адагић; по 15: Мустафа бр. Прашливић, Риза браћа Лукачевић; по 10: пор. Филип Живановић, Ђуро Вујовић, Ђуро бр. Челебић, Мујо Мухамедовић, Матија Гаспар; по 5: Шако Шоћ, Симон Маровић, Јово Вукосавовић, Томо Никпаљевић, Јелена Поповић, Митро Пејовић, Иво Живановић, Благо Машановић, Марко Мистовић, Матија Фишта, Асан Мола Тахир.

Пододбор из Бијелог Поља, џерјера 516, преко кога приложише у перперима: по 30: Хилим бег Кајабеговић; по 25: Муфтија Јусуф ефен. Дељевић; по 20: Душан Јововић, Михаило Бајић, прото С. Обрадовић; по 15: кап. Ристо Бошковић, пор. Милутин Пејановић; по 12: Андро бр. Јованчевића; по 10: Ђуро Ђурашковић, Нешо Пилетић, Милош Бакић, Сава Ракочевић, Никола Нишавић, Алекса Моракосав, Тодор Вујисић, Нико Обрадовић, Лазар бр. Хаџијанковић, Хаџи Ђулага Мартиновић, Томаш Вујисић, Петар Чујовић, Милош Раичевић, Радован Вујошевић; по 9: Тодо Пајевић, Зеџирага Дервовић; по 8: Радомир Павићевић; по 6: Мумин Никшић; по 5: Јагош Зечевић, Харум Хаџи Алић, Милутин Дабетић, Никола Дожић, Алекса Басекић, Дешо Добарџић, Илјаз Дервовић, Емин Хајровић, Салих Дервовић, Перо Дробњак, Вуко Шебек, Миле Нешевић, Мустафа Никшић, Филип Дедић, Стево Обрадовић, Мурат Идризовић, Мунир Кучевић, Ђоко Ратковић, Браћа Басекић, Васо Завшевић, Рагиб Никшић; по 3: Јово Новковић, Адем Никшић, Махмут Хот; по 2: Емин Диздаровић, Симо Лазовић, Лео Тичевић, Марко Коришић, Рашид Беџић, Хасо Кучевић, Хаџи Ахмо Кучевић, Ифо Длакић, Петар Каришић, Мухамед-бег Зајмовић, Адем Добарџић, Косто Лилић, Лемо Чујовић, Јако Гезовић, Беџир бег Лушовић, Ахмет Кајовић, Мустафа Дервовић, Јанус Гушмировић, Стево Деспотовић, Ливо Љешњак, Јово Маринковић; по 1: Перо Брцановић, Нико Шебек, Божо Кривчевић, Ејуб Беџић, Фехим Идризовић, Ахмет Идризовић, Ибро Кучевић, Ислам Дервовић, Нуро Јакуновић, Авдо Карахметовић, Зухдо Добарџић, Махо Кочовић, Јусуф Бурџовић, Ибро Чикић, Јако Лилић, Срето Поповић, Амир Касумовић, Ариф Кадић, Асим Кадић, Сулејман Диздаровић, Рушо Карахметовић, Селим Кавазовић, Хулусија Кадић, Смајо Хачимуховић, Мулаз Кучевић, Акија Бикић, Арслан бег Дервовић, Суљо Кадић, Салих Хајдаровић, Јусуф Зојмовић, Мухо Добарџић; по 0-50: Емин Нуховић.

Поручик Ђуреза Божовић с Цетиња, дин. 51, џерј. 45-90. Преко њега приложише ова г. г. из Нове Вароши у динарима: 10: Млађен Ђуровић; по 6: Тодор Чакширијевић; по 5: Косто Стевовић, Петко Миловановић, Никола Вујић, Марко Милосављевић, Алекса Давидовић, Урош Томић, Браћа Јовичић.

До 18. маја 1915. г. стигло је Главном Одбору у свему џерјера 70.289-41.

Свима племенитим прилагачима, а нарочито Одбору госпођа и госпођица с Цетиња, који је под високом заштитом Њез. Краљ. Височанства Књагињице Ксеније умно и могао наћи успјешан начин, да овако богато обдари пребјегле фамилије, Главни Одбор изјављује најдубљу захвалност с увјеравањем, да ће љубав и племенитост којом се и овог пута, као и вагда, руководио милостиво срце Њез. Краљ. Височанства Књагињице Ксеније, узвишене Покровитељке, дирљиво одекнути у благодарним срцима пребјегле браће и сестара.

† Јован — Јоцо — Велашевић, свршав. ученик бог. учитељске школе. Пишу нам из Подгорице:

Шестог априла ове године преминуо је на Даниловом Граду Јован — Јоцо — Велашевић, јединац честитих родитеља Бошка и Јоке учитеља и јединац унук сиједог уваженог свештеника д-градског Јована Велашевића.

Овај узорити младић рођен је 17. маја 1892. године. По одлично свршеној гимназији од IV. разреда, међу првим друговима завршавао је у 19-ој години бо-

гословско-учитељско школовање на Цетињу. Но тада га хвата страшна бољка, са којом се бораше три године док истој не подлеже у својој 23-ој години младићског живота.

На глас смрти јединца ове признате куће а љубимца свога, слегло се готово цијело житељство Бјелонављинско од Острога до Подгорице и многи пријатељи из Никшића, Подгорице и других крајева да га још једном виде и многим вјешцима окићена допрате до вјечне куће.

Бог да му душу прости и помилује! м.

† Барјактар Митар П. Милачић. Пишу нам из Подгорице: Један од старих јунака, кога смрт поштеђе у многим витешким окршајима, био је барјактар Митар П. Милачић, који је преминуо у Подгорици 24. априла т. г.

Покојни Митар рођен је у Брскуту 1834. године. — Први пут своје јунаштво показао је у боју на Колашину, гдје му је брат барјактар Башо погинуо. Барјакт свога брата тада је узео и поносно га је носио свуда гдје је требало у ратовима, који се водили 1862, 1876, 1877. и 1878. године. Тај барјакт дивно се лепршао у његовим рукама у бојевима на Новишићу, Фундини, Бару, Јеленку, Пикаљу и другим крвавим разбојиштима, гдје је покојник свуда показивао примјере јунаштва. Али врхунац свога јунаштва постигао је у борби на шанцу на Хелму, гдје је међу првима ускочио са барјактом у руци и ухватио се у коштак са непријатељима. Његова застава била је изрешетана стотинама непријатељских куршума и чува се и данас као споменик јунаштва црногорских барјактара. — Ту на Хелму задобио је и тешке ране, од којих се никако није могао излјечити, него су му се често повређивале и биле узрок његове смрти.

Сви, који су с њиме ратовали, хвале га као необичног јунака, а он се сам никада не истичаше. Говорио је често: „Ко тражи да му се плати јунаштво, тај се није за домовину искрено борио.“

За ратне заслуге био је одликован многим орденима, али му је највише одликовање признање и поштовање ратних му другова.

Сахрањен је 25. априла уз учешће у спроводу многобројног народа. — Лака му земља и вјечан помен!

† Ристо П. Поповић — стари подкомандир љеворечког баталиона. Пишу нам са Лијеве Ријеке:

Прије осамдесет и пет година на јуначком огњишту Поповића у Лијевој Ријеци, родио се Ристо Поповић у оца попа Сава, ондашњег старјешине и првака Васојевићког.

Покојни Ристо врло млад дохватио је јуначко оружје и у свакој прилици њиме дао видан примјер, да је достојан син свог уваженог оца и предака, обративши на себе особиту пажњу, те кад се у племенима црногорским постављаху стотинаши — војнички старјешине, то међу најпрвијема беше одабран покојни Ристо за стотинаша, а доцније је постао официр и подкомандир љеворечког баталиона.

Покојни Ристо је заузимао угледно мјесто у своме племену, као јунак, као човек и као главар, јер су позната његова витешка пожртвовања на Вучјем Долу, Буковој Пољани, Рудему и другим црногорским ратиштима још од 1861 године. Њега је овјеквјечила и наша народна пресма приликом похода 300 Васојевића у Србију 1861 године, када под вођством многозаслужног покојног Милуна Новова Вешовића — ондашњег командира и капетана љеворечког, на силу продријеше преко Старе Србије и опет се вратише, чиме показаше примјер јунаштва и чије јунаштво у Гиљевској Клисури се неће заборавити, као што пресма помиње: „Љуту змију Риста Поповога, Змију малу од огња саздану.“

Осим тога се покојни Ристо одликовао природном бистрином, уважаваном од свију који су с њиме у додир долазили. Као што је покојни Ристо у својој младости био примјер чојства, јунаштва, прегнућа и разборитости, тако је и у својој старости био мило и пријатан свакоме, те је за то био и особито уважен и поштован од свакога.

За његову храброст и услуге учињене Господару и домовини, осим што је био награђен подкомандирским чином, био је одликован највећим војничким одлицима, која су му красила прси у којима јуначко и патриотско срце куцаше.

Покојни Ристо је цио свој живот посветио био општој ствари, за коју није штедио ни живот, ни синове, ни браћу, али му не би суђено, да види ослобођено Српство, оно за чим је читавог вијека тежио и радио, него послје петодневног боловања, испусти своју српску и витешку душу 22 априла т. г., а сахрањен би уз учешће великог броја његових поштовалаца 23 истог мјесеца и године у Лијевој Ријеци, колијевци његовог рођења.

Нека је покојноме Ристу лака родна земља, коју је ватрено и јуначки љубио и бранио и којој се достојно одужио, а међу нама вјечни спомен!

Лутрија подгоричког одбора за помоћ босанско-херцеговачке сиротиње. згодитци:

По перпера 50: Број 50, 413, 583 и 1231.

По перпера 10: Број 63, 258, 682, 1009, 1166, 1651, 1991, 2028, 2032 и 2209.

По перпера 5: Број 46, 233, 403, 454, 458, 571, 643, 1169, 1213, 1298, 1310, 1351, 1500, 1625, 1707, 1786, 1925, 2009, 2079 и 2223.

По кутију цигарета од по перпера 2: Број 19, 20, 48, 54, 61, 115, 215, 223, 236, 311, 314, 325, 341, 344, 401, 406, 411, 443, 452, 453, 479, 502, 517, 545, 552, 558, 570, 579, 598, 604, 633, 636, 641, 701, 704, 706, 711, 716, 802, 814, 825, 902, 1004, 1005, 1010, 1013, 1050, 1062, 1072, 1123, 1141, 1143, 1154, 1163, 1234, 1239, 1248, 1259, 1279, 1285, 1296, 1301, 1302, 1357, 1407, 1422, 1431, 1439, 1446, 1458, 1486, 1554, 1605, 1606, 1664, 1693, 1783, 1814, 1831, 1895, 1912, 1914, 1918, 1930, 1935, 1941, 1968, 1977, 1981, 1982, 1996, 2015, 2019, 2033, 2050, 2204, 2207, 2217.

Напомена: Згодитци неподигнути за мјесец дана рачунајући од дана вучења т. ј. од 17. маја т. г. падају у корист одборског фонда.

Званични огласи

Објава. На основу одобрења Гл. Интенд. бр. 15952. од 22. маја 1915., — Интендантски Одбор продаје у недељу 31. маја т. г. у својој канцеларији од 9 до 12 сати на подне:

I) 7 (седам) врећа помијешаног пшенишног и кукурузног брашна неупотребљивог за људску храну, у тежини од кгр. 605; — 6 (шест) врећа поквареног пшенишног зрна у тежини од кгр. 338; — 5 (пет) врећа пшенишног зрна од тријера са прашином у тежини од кгр. 518; — 17 (седамнаест) врећа пшенишног зрна са прашином у тежини од кгр. 1153.

II) 9 (девет) врећа поквареног ориза, у тежини од кгр. 800.

III) 2 (двје) вреће поквареног брашна, у тежини од кгр. 200.

Лицитираће се посебно артикли из тачке I, II и III, а лицитација уступити понудиоцу најповољније цијене.

Артикли из тачке I. налазе се у просторијама парнога млина, а они из тачке II и III, у магазину разних артикала, преко пута болнице „Данило I.“, гдје се могу прегледати.

Бр. 7642. Из канцеларије Интендантског одбора, 19. маја 1915., на Цетињу., — 22. маја 1915. (2,2)

Објава. Дана 31. маја т. г. у канцеларији ове управе одржаће се јавна лицитација закупа издавања хране осуђеницима Центр. Казн. Завода у Подгорици, за вријеме од 9. јуна до 31. децембра т. г.

Закупник је обавезан дати гаранцију у износу од перпера 2000 (двје хиљаде) у готовом новцу или хартијама од вредности, а у непокретностима 4000 (четири хиљаде) перпера, коју је своту сваки лицитант дужан положити прије почетка лицитирања.

Позивају се сви они, који би вољни били лицитирати, да се означеног дана пријаве у 8 сати прије подне.

Уговор и пропис хране може се добити на прочитање сваког дана за вријеме канцеларијских часова.

Број 385. Из канцеларије Управе Централног Казненог Завода, 8. маја 1915., Подгорица. (3,3)

Трговачки огласи

ОБЈАВА. — На основу члана 5-ог Трговачког Закона објављујем, да сам овђе у Плевљама отворио кафанску радњу, коју ћу водити под фирмом: **ЈОВО КРСТАНОВИЋ.**

Плевља, 28. априла 1915. (бр. 165, 1,1)

ОБЈАВА. — На основу члана 5-ог Трговачког Закона објављујем, да хоћу овдје у Плевљама, да отворим бакалску радњу, коју ћу водити под фирмом: **АХМЕТ КАМБЕРОВИЋ.** — **ПЛЕВЉЕ.**

Плевље, 17. марта 1915 год. (бр. 168, 1,1)

Приватни огласи

ЗАХВАЛНОСТ

Јоше и Анђе, кћери пок. Сава Божова Мартиновића уписале су своје пок. родитеље: Сава и Кију и пок. брата Ника за чланове добротворе „Фонда сиромашних ђака“ основне школе у Бајцима, на чему им управа школе у име школ. општине и одбора школског и овим путем изјављује особиту благодарност.

Бајнице, 30. маја 1915 год.
Школски управитељ,
Н. Мартиновић, учитељ.

ИЗДАЈЕ СЕ под најам цијела кућа код осн. школе, или поједине собе, — јефтине цијене.
(бр. 175, 1,1) **СТЕВАН РАДОЊИЋ.**

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег незаборављеног сина, односно брата

† Филипа И. Вукићевића — Сарапа

— потпоручника у 171. корбинском пуку —

који у 24 год. свога живота 11. фебруара ове године, у једном јуришу на Гемше околу Гродна, даде свој живот за Русију, која га је васпитавала десет година.

Неможемо пропустити, да јавно не захвалимо браћи Љуботићанима и осталим сродницима, који у великом броју присуствоваше, да заједно ожаломо покојника.

Хвала Нику И. Вучковићу, редову, који својим кратким говором изрази жаљење и дивљење о покојнику;

Хвала Павлу М. Дрецуну матуранту, који у име чете богутске изјави саучешће нашој породици; као и Луки Р. Дрецуну, студенту медицине, који својим говором и ако не излијечи ипак ублажи нашу тугу.

Хвала свима, који ма којим путем учествоваше у нашој жалости.

Љуботић, 21. маја 1915. (бр. 171, 1,1)

● Ожалошћена породица Вукићевић — Сарапа.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Ожалошћени прераном смрћу нашег милог и драгог и никад непрежаљеног сина

† ПЕКА

који се послје тешког једанајестодневног боловања пресели у вјечност 24. марта ове године. Сматрамо за дужност овим путем изјавити нашу срдачну благодарност свима онима, који нам лично или писмено саучешће изјавише и тугу нам и жалост ублажише.

Искрено захваљујемо браћи Вражегрцима и пријатељима Пјешивцима, који на глас смрти милог нам покојника у оноликом броју дођоше, с нама заједно оплакаше и до вјечне куће испратише.

Захвалили остајемо на присуству и личном саучешћу г. г. командирима: Ристу Дамјановићу, Луки Поповићу и Андрији Станковићу; г. г. народним посланицима: Јовану Поповићу и Илији Мијушковићу учитељу, и г. писару Милији Перовићу.

Хвала г. г. поручнику Благоти Пајовићу, писару Михаилу Поповићу, чиновнику главне интендатуре Луки Поповићу, војном телеграфисту Владимиру Мијушковићу на телеграфским саучешћима.

Захваљујемо г. г. капетанима: Петру Савићу кап. слушком и војним: Радоци Дамјановићу, Ристу Перовићу и Милутину Поповићу и писару капетаније Мартиновићу Божу Милатовићу на писменим саучешћима.

Хвала и мјесним свештеницима: Јагошу Николићу и Јовану Дамјановићу, који над покојником опиијело извршише.

Хвала свима нашим кумовима, пријатељима и познаницима, који нам лично или писмено саучешће изјавише и нашу жалост ублажише.

Вражегрци, 20. априла 1915.

Ожалошћени: отац капетан **Марко П. Радосевић** са осталом породицом. (бр. 177, 1,1)

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ

Под утисцима преголеме туге, која је задесила нас и наше браство смрћу нашег непрежаљеног

† РАДИСАВА

који је 14. маја мучки убијен од зликовачке арнаутске руке, на путу Баковица—Пећ, сматрамо за особиту дужност, испред нас и свега браства овим изјавити најтоплију захвалност свима онима, који ма у којем виду, посредно или непосредно изјавише учешће и са нама подијелише преголему тугу.

Вјечиту благодарност дугујемо грађанству вароши Пећи, које је, на челу свога управитеља, господина Марка Петровића и осталог чиновничког персонала, увећало тужни спровод и сахранило у патријаршијском гробљу смртне и од зликовачке руке измрцварене остатке.

Благодарни смо тамошњем учитељству и свештенству, које је учествовало при сахрани, а попу Видаку Мићовићу и на извршеном опиијелу. Срдачна хвала госп. д-р Вучинићу и команданту Кр. Жандармерског Кора, командире Лазаревићу, који поред своје свакодневно опсежне државне дужности, жртвоваше лично учешће.

Незаборављена хвала г. генералу Вешовићу, који нас удостоји телеграфског учешћа, као и командирима г. г. Марјану Вуковићу, Спасоју Лазаревићу, Андрији Неневићу, Вуку Дагетићу и Вукоти Пантовићу са цијелокупним војним чиновништвом из Старосрбијанског Одрода, као и појединим личностима — учасницима из истог Одрода.

Хвала драгим мјештанима Берана и околине; управитељу области г. Јеврему Бакићу, надзорнику, г. Цемовићу — са односним учитељством; проти Јосифу Бојовићу на утјешној ријечи — који скупа посјетише наш жалосни дом и срдачно нам оплакаше бол.

Још једном свима и сваком изјављујемо братску благодарност.

Беране, 24. маја 1915.

Испред многобројног братства и родбене Јоксимовића — ожалошћени: отац **Вукосав**, бригадни барјактар; маћеха **Мирјана**; супруга **Новка**; синови: **Никола** поручик, **Букан** и **Василије**; кћер **Наталија**; снаха **Ђурђа**; унуци: **Миомир**, **Данило** и унука **Даринка**. (бр. 178, 1,1)

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег непрежаљеног сина и брата

† МИЛИВОЈА МРДАКА трговца,

који у 28 години живота, од добивене болести у рату с Турском, испусти своју патну душу 12. овог мјесеца. Неможемо пропустити да не изјавимо благодарност грађанству града Нишкиња, које је присуствовало спроводу покојниковим друговима на саучешћа и Пјевачкој Дружини, која је спровод увеличала.

Нишкињ.
Ожалошћени: мајка **Марица**; браћа: **Шоро** и **барј. Мушо**; сестре: **Живана**, **Милева**, **Вида**, **Радуша**; снаха **Станија**. (бр. 180, 1,1)

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти мога непрежаљеног брата

† ЈОВАНА ЛАЗОВИЋА

— великосудије у пензији —

који се пресели у вјечност 18. марта т. г. у Батуму, у Русији, — сматрам за свету дужност изјавити најдубоку захвалност Ђивовим Кр. Височанствима Престолонаследнику **Књазу Данилу** и **Књазу Мирку** на високим изјавама саучешћа.

Дубока нека је хвала Ђеговом Преосвештенству Митрополиту Митрофану на његовом топло саучешћу.

Најсрдачнија хвала нашем драгом зету генералу Сибирјакову на особитој пажњи, коју је покојнику вазда указивао, а нарочито за његов труд и заузимање док је покојник боловао, као и за онако диван испраћај до његове вјечне куће.

Исто тако најсрдачније захваљујем г. г.: војводи Божу Петровићу, војводи Илији Пламенцу, војводи Стеву Вукотићу, војводи Ђуру Церовићу, војводи Ђуру Петровићу; дивизијарима: Митру Мартиновићу, Лакићу Војводићу; министру Саву Вулећевићу; члану државног савета Милу Дожићу; бригадирима: Милутину Вучинићу, Радому Вешовићу и Ђузи Ђурашковићу; протојереју Павићу Петровићу; командирима: Јоку Мартиновићу, Блажу Божовићу, Зарији Вуксановићу и Николи Поповићу, који нам писменим и телеграфским изјавама саучешћа ублажише бол за драгим покојником.

Нека је особита хвала командире Војину Лазовићу и кап. Миљану Ивановићу на искреном саучешћу, које нам послаше у име официра и војника баталиона Доњо-Кучког из логора, као и свима официрима и војницима тога баталиона.

Срдачна хвала г. г. капетанима: Богду Мартиновићу, Вуксану Прелевићу; плем. капетану Мојсију Поповићу, кап. Шпиру Радовићу, Вуку Никићу и Сави Дракићу; поручницима: Радосаву Вуксановићу, Богдану Милићу; официрима: Миљану Петровићу, Ђоку Вујошевићу и Гавру Митровићу; секретару Милутину Радовићу, секрет. Комнену Спахићу; г. г. Јоку и Богдану Дедовићу, који нам писмено и телеграфски изјавише саучешће.

Најсрдачнија хвала грађанству подгоричком обојега пола, које похита да нам лично изјави саучешће и тијем докаже симпатије, које је покојник код њих уживао, као и племенским капетанима: Крсту Ивановићу и Васу Чејовићу са драгом браћом Кучима, који у великом броју дођоше и покојника братски ожалише.

Хвала свима и свакоме, ко нам ма којим путем изјави саучешће.

Подгорица, 20. маја 1915 г.

У име ожалошћене породице:
бригадир **Велиша Лазовић.**

(бр. 169, 1,1)

Тужним срцем и болом у души јављамо сродницима и пријатељима, да је наш никад непрежаљени син, односно брат

† ЉУБОМИР РАДОВАНОВИЋ

— ученик VII. разреда гимназије —

послије тешке болести, коју је задобио као војник на позицијама у тешким временима борбе за ослобођење и уједињење српског народа, испусти своју младању душу 1. маја т. г. у 19. години свога живота.

Сматрамо за свету дужност овим путем изјавити најтоплију захвалност грађанству подгоричком обојега пола, које у великом броју похита, да нам топлим изјавама саучешћа бол ублажи, и које покојника у онако импозантном броју испрати до његове вјечне куће.

Особита нека је хвала г. г. лекарима: Матановићу, Реџићу и Стринићу на њиховом свесрдном заузимању око милог нам покојника, а тако исто г. Милошу Лалићу, апотекару, који често посјеђиваше и храбрише милог покојника.

Најсрдачнија хвала протојереју Душану Петровићу и свештенику Јоку Леквићу, паросима подгоричким, који нам приликом чинодјеловања својим саучешћем такође бол ублажише.

Дубоко смо захвалили в. д. надзорнику Источне Школске Области г. Николи Рацковићу и свима учитељима и учитељицама овдашњим, који нам корпоративно лично изјавише саучешће, а послје са њима, покојника до гроба испратише.

Вјечито ћемо остати благодарни омладини ђачког баталиона: покојниковим друговима, ученицима гимназије и Богословско-Учитељске Школе, свршеним матурантима, чиновницима, студентима и учитељима, који у великом броју похиташе, да одаду последњу пошту своме другу и пријатељу, украсивши његов олард дивним вијенцем, и који га до гроба на своим рукама понесоше и у црну земљу положише.

Нарочито нека је хвала г. г. Милошу Делибашићу матуранту, Лазару Рашовићу, свршеном правнику и Спасоју Гарзичићу гимназисту, који се са покојником онако дирљивим говором опростише.

Нека је најтоплија хвала госпођи Драгињи Велимировић, која такође покојников олар украси свјежим вијенцем.

Срдачна хвала драгој браћи Кучима, који у великом броју дођоше и покојника братски ожалише. — Захвалили смо и г. Тому Мирчевићу, црквењаку, на његовом труду око погребња.

Сматрам за особиту дужност топло заблагодарили VII чети горно-кучког баталиона, који се с позиције Борлој придружише нашој жалости, истичући своје ратно друговање са покојником; — хвала чиновницима министарства просвете г. г. Радомиру Кривокапићу, Ђуру Ђурићу и Вуку Шпадијеру на топлим изјавама саучешћа. Исто тако хвала свештенику Божу Вујошевићу, пароху орловском, пор. Марку Рашовићу; госпођама: Милосави Велимировић и Велики Вељковић; гимназистима: Стевану Гашовићу, Ниши Милановићу, Николи Савићу, Љубомиру Лазаревићу, Ристу Ковијанићу, Чедомиру Сладојевићу, Милуну Триповићу; учитељу Павлу Жижичу, учен. Богослов.-Учит. Школе Нику Николићу; општинским писарима Хота: Перу Поповићу и Николи Геговићу; телефонском чинов. Василији Шаковићу; г. г.: Радосаву Брашовићу, Саву Вулећевићу, Радовану Цековићу, Милу Раковићу и Марку Велимировићу на писменим и телеграфским изјавама саучешћа.

Најискренија хвала нашим пријатељима, који нас у овој великој жалости тјешеше и данас нас тјеше и бол нам ублажавају.

Подгорица, 22. маја 1915.

Ожалошћени: отац **Никола**; мати **Јевросима**; брат **Тадија**. (бр. 172, 1,1)

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашега нигда непрежаљеног и незаборављеног сина, мужа, оца, брата и ђевера

† ШПИРА ГЛИГОВИЋА

— свештеника и народног посланика —

који се послје кратког и веома тешког боловања пресели у вјечност 4. маја тек. год. у јеку свога живота у 40-тој години старости, а у 13-тој год. свога службовања, те тиме нанесе велику тугу и неизлечими бол ожалошћеној породици.

За свету дужност сматрамо овим путем изјавити нашу вјечиту благодарност: Ђеговом Високопреосвештенству г. Митрополиту Митрофану, Ђеговом Преосвештенству г. Епископу Кирилу; министрима: г. г. Ристу Поповићу, Саву Вулећевићу; и Михаилу Ивановићу, предсједнику Народне Скупштине г. Милу Дожићу; државним савјетницима: г. г. Лабуду Гојнићу и Марку Радуловићу, професору Михаилу Буквићу и Митру Вукчевићу, који нам телеграфски изјавише своја саучешћа и тиме нас у великој тузи ублажише.

Незаборавна хвала члановима Консistorије цетинске свештеницима г. г. Јовићевићу, Вукићу, Митровићу и Ђакону Калуђеровићу; члановима Консistorије нишкињске г. г. Михаиловићу, Љешевићу, Головићу и Ђакону Жугићу, који похиташе са телеграф. саучешћем, да жалосну породицу утјеше.

Искрена хвала игуману Никифору Симоновићу и Јеромон. Леонтији Митровићу на телеграф. саучешћу.

Срдачна хвала команданту Вучедолске бригаде командире Ђоку Перовићу, поруч. Марку Копривици на писменом пријатељском саучешћу.

Хвала Петру Рајковићу, Афизу Буразеровићу и Николи Пејовићу на искреном телеграфском саучешћу.

Доживотну благодарност дугујемо командату Рудинско-Трепачког баталеона капетану Спасоју Драшковићу, официрима и војницима, који на глас смрти покојникове похиташе спроводу присуствоваше и покојника до вјечне куће испратише.

Искрена незаборавна хвала нашим пријатељима г. г.: ком. Сави Ковачевићу и Спасоју Булајићу, кап. Петру, попу Ђуру, Новици и Јовану Ковачевићима, који са милоштом Траховљана спроводу присуствоваше и незаборављеног покојника до вјечне куће испратише.

Доживотна хвала свештеницима: Илији Јовановићу, Ђуру Ковачевићу, Саву Мрваљевићу, Платону Ивезићу и Ивану Копривици, који опиијело над покојником извршише и дружевски га до вјечне куће испратише.

Вјечито смо благодарни г. Марку Пејовићу управ. поште и телеграфа, који се онако дирљивим говором са покојником опрости у име свију присутних, те тиме увијелијеној породици олакша велики бол и тугу.

Хвала племеницима Опутне Рудине, који у приличном броју похиташе, спровод увеличаше и покојника пријатељски оплакаше.

Братска хвала племеницима Бањанима: Тупананима, Миљанићима, Копривицама, Доњебанцима и Мацаваранима, који на глас покојникове смрти похиташе и до вјечне га куће испратише.

Хвала браћи Кленчанима који братски ожалише драгога нам покојника и до гроба испратише.

И поново доживотну хвалу и благодарност дугујемо свима и свакоме који нам ма којим путем изјавише своја саучешћа, и тиме нам за драгим и незаборављеним покојником олакшаше нашу превелику тугу и жалост.

Кленак, 18. маја 1915. год.

У име ожалошћене породице, за навјек ожалошћени отац **Вуле Глиговић** свештеник у пензији. (бр. 174, 1,1)

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег непрежаљеног оца

† ЈОВАНА ГОЛОВИЋА

— свештеника у пензији —

који се послје дугог боловања у 73 години живота, а у 45 год. свога службовања, пресели у вјечност 6. маја тек. године, сматрамо за свету дужност, изјавити нашу доживотну благодарност свима онима, који нам, ма којим путем, изјавише своја саучешћа и тиме нам у неколико бол и тугу ублажише.

Пошћење, 20. маја 1915 год.

Ожалошћени: синови: **Ђуро** и **Мирчета** са осталом породицом. (бр. 181, 1,1)

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег милог синчића, односно брата

† РАДОМИРА